

SYRIA

Informacja o stosunkach gospodarczych z Polską

Informacje ogólne

powierzchnia:	185 180 km ²
ludność:	22,087 mln (2014 r.)
głowa państwa (prezydent):	Bashar al-ASAD
Premier	Wael al-HALQI
Wicepremier ds. Gospodarczych	Walid al-MUALEM
Minister Gospodarki i Handlu Zagranicznego	Humam al-JAZIRI
Minister Przemysłu	Kamal al-Din TUMAH
Minister Finansów	Ismail ISMAIL
Minister Ropy i Zasobów Naturalnych	Sulaiman Al.-Abbas
Minister Spraw Zagranicznych i Uchodźców	Walid al-MUALEM
Ambasador Syrii w Polsce	Idris Mayya - Chargé d'affaires a. i. (21.09.2012)
Ambasador RP w Syrii	Vacat (działalność Ambasady zawieszona)

Ustrój polityczny: Syria jest republiką konstytucyjną. Konstytucja z 1973 roku przewiduje podział władzy na wykonawczą, ustawodawczą i sądowniczą. Władzę

wykonawczą sprawuje od 2000 r. Prezydent Bashar Al-Asad, zatwierdzony w 2007 r. w referendum na kolejną 7-letnią kadencję. Prezydent jest głową państwa, zwierzchnikiem premiera rządu oraz dowódcą sił zbrojnych. Mianuje i odwołuje swoich zastępców (2 wiceprezydentów), premiera, wicepremiera oraz ministrów.

Członkostwo w organizacjach międzynarodowych: ONZ, Liga Arabska (AL), Panarabska Strefa Wolnego Handlu (GAFTA), Organizacja Arabskich Krajów Eksportujących Ropę Naftową (OAPEC), Międzynarodowa Agencja Energii Atomowej (IAEA), Bank Światowy (WB), Międzynarodowy Fundusz Walutowy (IMF), Islamski Bank Rozwoju (IDB).

Stolicą kraju jest Damaszek (ok. 4 mln mieszkańców), większe miasta: Aleppo (4,2 mln), Homs (1,6 mln) i Hama (1,4 mln). Językiem urzędowym jest język arabski. Spośród języków obcych najbardziej rozpowszechnionym jest język angielski (w znacznie mniejszym stopniu język francuski, popularny głównie wśród społeczności chrześcijańskiej).

Wskaźniki ¹	2012	2013	2014	2015
PKB (w mld USD)	97,5	61,9	55,8	55,8
PKB na 1 mieszkańca (tys.USD)	5,100	bd	bd	2,900 ²
PKB (wzrost w %)	bd	- 30,9	- 36,5	- 9,9
Deficyt budżetowy (% PKB)	bd	bd	- 7,2	- 7,3
Dług publiczny (% PKB)	52,4	47,7	51,1	57,2
Inflacja (w %)	36,9	89,6	29,2	38,1
Bezrobocie (w %)	17,8	49,7	57,7	50,0
Rezerwy dewizowe (mld USD)	1,89	1,895	1,428	0,967
Zadłużenie zagraniczne (mld USD)	8,4	4,753	5,812	5,3
Eksport towarów (w mld USD.)	2,675	2,889	3,015	1,849
Import towarów (w mld USD.)	8,917	9,04	8,028	6,557

¹ Z powodu wojny domowej i zniszczeń w gospodarce kraju brak jest wiarygodnych statystyk z okresu 2012-2014 (zwłaszcza w odniesieniu do mierników produktu krajowego brutto)

² Trudne do ustalenia z uwagi na ciągle rosnącą liczbę uchodźców

Lokalną walutą jest funt syryjski (SYP). Od początku 2007 r. obowiązuje kurs wolnorynkowy (kurs SD/SYP do USD w 2016 r. wyniósł 497,8). Wymiany walut można dokonywać w bankach lub kantorach.

Bogactwa naturalne: Syria posiada złoża ropy naftowej i gazu ziemnego, fosfatów, rud chromu i manganu, rud żelaza, asfaltu, soli kamiennej, gipsu i marmuru.

Struktura PKB (2016 r.): rolnictwo – 19,5 %, przemysł – 19 %, usługi – 61,5 %. Główne sektory przemysłu to petrochemia, tekstylia, przetwórstwo rolno-spożywcze, napoje, wydobywanie fosfatów, cement, części samochodowe. W rolnictwie dominują uprawy pszenicy, jęczmienia, bawełny, roślin strączkowych i oliwek, hodowla bydła, drobiu, produkcja jaj i mleka. Obserwowany jest stały spadek wielkości produkcji – w roku 2016 o 2,4% w stosunku do roku poprzedniego.

Eksport: 2,304 mld USD w 2016 r.; o jego wielkości tradycyjnie decydują ropa naftowa i produkty przemysłu petrochemicznego (udział 35–40 % w eksporcie Syrii ogółem). Pozostałe ważne pozycje eksportowe: owoce i warzywa, bawełna, tekstylia i odzież, zwierzęta żywe i mięso, pszenica.

Głównymi odbiorcami syryjskich towarów (dane za 2015 r.) były: Irak (64,7 %), Arabia Saudyjska (11,2 %), Kuwejt (7,1 %), ZEA (6,1 %) Libia (4,6 %).

Import: 5,965 mld USD w 2016 r.; dominują w nim maszyny i sprzęt transportowy, urządzenia elektryczne, artykuły żywnościowe, zwierzęta, wyroby metalowe i chemikalia.

Głównymi partnerami w imporcie Syrii (dane za 2015 r.) były: Arabia Saudyjska (28 %), ZEA (13,7 %), Iran (10,1 %), Turcja (9 %), Irak (8,3%), Chiny (6,1 %),

1. Podstawowe informacje, sytuacja gospodarcza.

Pomimo skromnego wzrostu gospodarczego i reform przed wybuchem zamieszek, gospodarka Syrii pogarsza się na skutek trwającego konfliktu, który rozpoczął się w 2011 roku. Stan gospodarki uległ dalszemu pogorszeniu na skutek wprowadzonych w 2013 roku międzynarodowych sankcji, rozległych szkód w infrastrukturze, zmniejszeniu konsumpcji krajowej, spadku produkcji i ostrego wzrostu inflacji.

Rząd próbuje sprostać skutkom upadku gospodarczego, takim jak kurczące się rezerwy walutowe, rosnący deficyt budżetowy i handlowy oraz spadek wartości syryjskiego funta. Trwający konflikt i upadek gospodarczy stworzył kryzys humanitarny, wywołując powszechną potrzebę pomocy międzynarodowej. Liczba osób potrzebujących wsparcia państwa wzrosła z 9,3 mln do 12,2 mln a liczba uchodźców z zwiększyła się z 2,2 do ponad 3,3 mln.

Obecnie ograniczenia ekonomiczne obejmują szeroki wachlarz barier handlowych, spadek produkcji ropy, wysokie bezrobocie, rosnący deficyt budżetowy, rosnący nacisk na dostawy wody powodowany rosnącym jej spożyciem w rolnictwie oraz znacznym zanieczyszczeniem. Nie bez znaczenia jest też silny drenaż kadr z powodu migracji spowodowanej wojną i rosnącą siłą „Państwa Islamskiego”.

2. Polityka gospodarcza

Syria jest krajem rozwijającym się, z gospodarką opartą w głównej mierze na sektorze przemysłowo-wydobywczym, tekstylnym i rolno-spożywczym. Sektor górniczy oparty jest na wydobyciu ropy naftowej i gazu ziemnego, natomiast w sektorze przemysłowym najbardziej rozwinięte są: przemysł petrochemiczny, tekstylno – odzieżowy, cementowy i spożywczy.

Przed okresem wojny domowej Damaszek zaczął program liberalizacji polityki gospodarczej, w tym cięcia stóp procentowych, otwieranie prywatnych banków,

konsolidację kursów waluty, podniesienie cen na wiele subsydiowanych towarów oraz ustanowienie Giełdy Damasceńskiej. Obecnie gospodarka jest nadal silnie regulowana przez rząd.

W wyjątkowo dobrym 2007 r. realny wzrost PKB wyniósł 6,3 %, Stał za nim m.in. rosnący eksport i większy niż w poprzednich latach napływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Kryzys finansowy wpłynął negatywnie na osiągnięcie większego wzrostu gospodarczego w kolejnych latach, gł. ze względu na spadek popytu na produkty syryjskie, obniżenie poziomu inwestycji zagranicznych (zwłaszcza z krajów Zatoki) oraz niższą wartość transferów pieniężnych dokonywanych przez liczną społeczność syryjską pracującą za granicą.

Syria ma uprzywilejowany dostęp do rynku UE (na podst. umowy o współpracy z 1977 r.). Korzysta też z redukcji cel i podniesionych limitów ilościowych na wybrane towary w ramach unijnego programu GSP (Generalnego Systemu Preferencji Celnych UE). W grudniu 2008 r. została paraflowana Umowa stowarzyszeniowa UE – Syria, do chwili obecnej nie doszło jednak do jej podpisania.

3. Ramy prawno - traktatowe współpracy gospodarczej

UE – Syria

- Umowa o współpracy między Syrią a Unią Europejską z 1977 r. Polska, po przystąpieniu do UE w 2004 r., stała się automatycznie stroną umowy.

Polska – Syria

- Konwencja w sprawie **unikania podwójnego opodatkowania**, podpisana w Damaszku w sierpniu 2001 r., weszła w życie w grudniu 2003 r.

- Umowa o **międzynarodowych przewozach drogowych**, podpisana w Warszawie w kwietniu 1978 r., weszła w życie w kwietniu 1979 r.
- w końcowej fazie negocjacji pozostaje projekt Umowy o współpracy w dziedzinie **turystyki** (tekst uzgodniony przez obydwie strony, gotowy do ew. parafowania).

4. Wymiana handlowa z Polską (mln USD)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	<u>2016</u> 2015
Eksport	40,2	42,0	11,3	33,2	8,3	6,3	- 24,3 %
Import	49,2	20,2	19,2	10,0	1,1	1,2	+ 8,1 %
Obroty	89,4	62,4	30,8	43,2	9,4	7,5	- 19,5 %
Saldo	-9,0	21,8	-7,7	23,2	7,2	5,1	

Źródło: GUS

W poprzedniej dekadzie obserwowany był systematyczny wzrost polsko-syryjskich obrotów handlowych - z poziomu 13 mln USD do blisko 90 mln USD w 2011 r.: Ubiegły rok był okresem kolejnego, znaczącego spadku obrotów - blisko 20%, (w tym po stronie eksportu - 25% przy niewielkim wzroście importu).

Dominujące pozycje w polskim eksporcie do Syrii w 2016 roku stanowiły:

- Przetwory dla niemowląt, ekstrakty słodowe – 1,4 mln USD – 21, 6 % wartości polskiego eksportu,
- Wózki dźwigowe – 0,9 mln USD – 14,8 %,
- Cukier trzcinowy – 0,7 mln USD – 10,6 %,
- Przetwory spożywcze inne – 0,6 mln USD – 10,2 %,
- Skrobie – 0,5 mln USD – 7,4 %,

- Artykuły opakowaniowe – 0,2 mln USD – 3,9 %,
- Ekstrakty kawy i herbaty – 0,2 mln USD – 2,5 %.

Największe pozycje w importie z Syrii w 2016 to zioła i przyprawy (nasiona anyżu, badianu, kopru, kolendry, kminu, imbir, szafran, kurkuma, tymianek, liście laurowe, curry i inne przyprawy korzenne) – ich wartość przekracza 0,5 mln USD i stanowi ponad 40% całości importu. Inne produkty to farba drukarska (0,1 mln USD – 9,2 %), odzież i bielizna, wyprawione skóry owcze i bydlęce oraz mydło i jego preparaty.

5. Współpraca inwestycyjno-kapitałowa

Wymiana kapitału pomiędzy Syrią a Polską jest na bardzo niskim poziomie. Ze względu na niestabilną sytuację polityczną w regionie Bliskiego Wschodu polskie firmy nie są generalnie zainteresowane lokowaniem inwestycji w Syrii.

Z kolei syryjskie inwestycje w Polsce sprowadzają się do prywatnej działalności gospodarczej osiadłych w naszym kraju Syryjczyków, którzy inwestują głównie w sektor gastronomiczny i drobną wytwórczość

5. Dostęp do rynku

Polskie towary mają dostęp do rynku syryjskiego na takich samych zasadach, jak towary z innych krajów UE. W uprzywilejowanej sytuacji są towary pochodzenia arabskiego (w związku z członkostwem Syrii w GAFTA) oraz tureckiego (od początku 2007 r., w wyniku podpisania przez obydwa kraje umowy o wolnym handlu).

Od 2005 r. Syria zrobiła duży postęp w modernizacji swojego systemu celnego. Ujednoliciła dokumenty celne poprzez wprowadzenie jednego formularza w miejsce kilkunastu wcześniej istniejących. Jako członek Międzynarodowej Organizacji Standaryzacji (ISO) zastosowała w kodeksie celnym międzynarodowe nazewnictwo, kody i oznaczenia cyfrowe towarów, co usprawniło importerom pracę z prawidłowym przygotowywaniem wymaganych dokumentów celnych. Zmiany w przepisach celnych

zostały zapoczątkowane po parafovaniu przez Syrię w 10.2004 r. Umowy Stowarzyszeniowej z UE (nie została ostatecznie podpisana), która przewidywała utworzenie w niedalekiej perspektywie wspólnego obszaru celnego.

Prawo syryjskie dopuszcza czasową odprawę towarów, zwolnienie z ceł i podatków w następujących przypadkach:

- realizacja inwestycji (import czasowy wyposażenia i samochodów niezbędnych do wykonania projektu). Po zakończeniu prac podmiot zagraniczny zobowiązany jest je powtórnie reeksportować, szczególnie samochody i sprzęt komputerowy;
- udział firm zagranicznych w targach organizowanych na terenie Syrii (import towarów, próbek w związku z udziałem w targach)

Utrudnieniem w handlu są niejasne przepisy dotyczące zamówień publicznych. Decyzje o rozstrzygnięciu przetargu są odkładane w czasie lub w ogóle nie zapadają. Przewlekłe procedury przetargowe narażają stających do nich na dodatkowe koszty finansowe, ponieważ długo muszą oczekiwać na zwrot wpłaconego wadium. Nierzadkim problemem jest zwolnienie gwarancji dobrego wykonania. Państwowe firmy syryjskie przesuwają w czasie zwrot w/w zabezpieczenia poprzez opóźnianie wystawienia końcowego certyfikatu, akceptującego odbiór inwestycji, towarów itp.

Od podmiotów zagranicznych wymaga się również stosowania się do procedur związanych z bojkotem państwa Izrael (dotyczy podmiotów zagranicznych ubiegających się o kontrakt w drodze przetargu), co wiąże się z obowiązkiem złożenia oświadczenia, że ani towary będące przedmiotem eksportu, ani materiały użyte do ich wytworzenia nie pochodzą z tego kraju. W tym celu należy załączać specjalny kwestionariusz, w którym wymaga się często poufnych informacji nt. prowadzonej przez firmę działalności handlowej.

W 2006 r. prezydent B. Asad zatwierdził nowe prawo dot. przepisów sanitarnych i fitosanitarnych, przy tworzeniu którego przyjęto międzynarodowe standardy dla importu i eksportu produktów i odpadów zwierzęcych. Prawo zawęży zakaz importu towarów mięsnych do regionu danego kraju, w którym nastąpiło skażenie lub wybuchła zaraza.

Przepisy wykonawcze do uchwalonego prawa są już mniej precyzyjne i odbiegają od przepisów międzynarodowych w tym zakresie. Uniemożliwiają one często kontrahentom określenie procedur importowych. Ich niejasność powoduje, że eksporterzy zagraniczni nie wiedzą, czy stosowane wobec nich procedury fitosanitarne, często niewygodne i czasochłonne, mają na celu rzeczywiste oszacowanie ryzyka związanego z dopuszczeniem ich towarów na rynek, czy też charakter arbitralny (np. w celu zniechęcenia ich do wejścia na ten rynek).

6. Działania na rzecz rozwoju dwustronnej współpracy gospodarczej

Do momentu wystąpienia zamieszek, które przerodziły się w wojnę domową kontakty promujące rozwój wzajemnych stosunków gospodarczych były dość intensywne – po 2011 roku w zasadzie przestały istnieć.

1. Wizyta Wicepremiera ds. Gospodarczych Syrii, Abdallaha Al-Dardariego w Polsce (w dn. 04-05.03.2009 r.), który w jej trakcie spotkał się z Premierem D. Tuskiem, Wicepremierem W. Pawlakiem oraz Ministrem Skarbu A. Gradem;
2. Polsko – Syryjskie Forum Biznesu (05.03.2009 r.) z udziałem z polskiej strony Wicepremiera W. Pawlaka i Wiceministra A. Szejnfelda oraz ze strony syryjskiej Wicepremiera Al-Dardariego, zorganizowane we współpracy z Krajową Izbą Gospodarczą. W Forum udział wzięło ok. 20 przedsiębiorców syryjskich oraz ok. 100 polskich.
3. Syryjsko – Polskie Forum Biznesu (28.05.2009 r.) zorganizowane przez Ambasadę RP w Damaszku we współpracy z Syrian Enterprise & Business Centre i KIG. W Forum otwartym przez wicepremiera Syrii, A. Al Dardariego,

uczestniczyło udział wzięli członkowie misji handlowej KIG oraz syryjskiego świata biznesu (ok. 100 osób);

4. Ambasada RP w Damaszku zorganizowała w 2009 r. stoiska informacyjne na 3 imprezach targowych, gdzie syryjscy przedsiębiorcy mogli się zapoznać z ofertami polskich firm (targi: „Buildex” – branża budowlana, „MTP Sima” i „Big 4 Show” – sektor przemysłowy).
5. W 2010 r. placówka uczestniczyła z własnym stoiskiem informacyjno-promocyjnym w MTP Sima (maj) oraz Big 4 Show (październik), na których prezentowała, oprócz materiałów promocyjnych poświęconych Polsce i jej gospodarce, katalogi i ulotki polskich firm.
6. W styczniu 2011 r. odbyła się uroczysta inauguracja działalności Polsko-Syryjskiej Rady Biznesu. Rada została powołana pod patronatem Ministerstwa Gospodarki Syrii. Grupuje ona syryjskich przedsiębiorców prowadzących wymianę gospodarczą z Polską lub nią zainteresowanych. Przewodniczącym został mianowany P. Yacoub Kassab Bashi, biznesmen z miasta Hama, absolwent polskiej uczelni.
7. W dn. 22 lutego 2011 r. z wizytą oficjalną w Syrii przebywał Wicepremier, Minister Gospodarki, W. Pawlak wraz z towarzyszącą mu grupą polskiego biznesu. Przeprowadził rozmowy z prezydentem, premierem, wicepremierem ds. gospodarczych oraz ministrem ropy i zasobów mineralnych. Dokonał otwarcia Polsko-Syryjskiego Forum Biznesu zorganizowanego przez Federację Syryjskich Izb Handlowych i Pracodawców RP. Prezesi obydwu organizacji podpisali porozumienie o współpracy.

7. Potencjalne dziedziny współpracy

Rynek syryjski wykazuje duże zapotrzebowanie na towary będące jednocześnie przedmiotem polskiego eksportu. Szansę na współpracę handlową z Syrią mają nasze firmy oferujące m.in.

- produkty pochodzenia zwierzęcego (produkty mleczarskie)
- produkty pochodzenia roślinnego (zboża: jęczmień, owies);
- gotowe artykuły spożywcze (wyroby tytoniowe, cukier);
- produkty przemysłu chemicznego;
- drewno i wyroby z drewna;
- metale nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych;
- maszyny i urządzenia mechaniczne;
- przyrządy, urządzenia i aparaty optyczne.

Polskie firmy mogłyby uczestniczyć również w rozbudowie i modernizacji takich dziedzin syryjskiej gospodarki, jak sektor przemysłowy, naftowo – gazowy czy też elektroenergetyczny. Ze względu na sprawowaną nad nimi kontrolę przez państwo, kontrakty z podmiotami zagranicznymi zawierane są wyłącznie w drodze przetargowej.

9. Polskie placówki ekonomiczno-handlowe w Syrii (brak Wydziału Promocji Handlu i Inwestycji)

**Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Arabskiej Republice Syrii
(działalność zawieszona)**

Syria, Damascus, Abou Roumaneh, Baha Eddin Aita Str. P.O. Box 501,
damaszek.amb.sekretariat@msz.gov.pl
www.damaszek.msz.gov.pl

10. Ambasada Arabskiej Republiki Syrii w Rzeczypospolitej Polskiej

ul. Świeradowska 38 a, 02-662 Warszawa
Telefon: (22) 849 14 56, 848 48 09
Fax: (22) 848 91 78

MINISTERSTWO ROZWOJU

E-mail: embsyria@palmyra.neostrada.pl

Strona internetowa: www.syrian-embassy.com